

АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ МОНІТОРИНГУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ

Карауш А.І.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Науковий керівник – Гірінова Л.В., доцент

Харківський державний університет харчування та торгівлі

В умовах переходу до ринкової економіки, розвитку ринкових механізмів, недосконалості законодавчої бази дуже важливим завданням стає забезпечення економічної безпеки. Ефективне ведення бізнесу неможливе без використання сучасних інформаційних технологій, які використовуються для підтримки практично всіх бізнес-процесів сучасної компанії. Інформаційна безпека повинна створюватися та існувати в рамках досягнення бізнес-цілей компанії, використовуючи сучасні інформаційні технології, нові математичні моделі у сфері економіки, а також досконалі обчислювальні методи.

У науковій літературі термін моніторинг являє собою метод наукового дослідження, який трактується по-різному. Так, одні науковці визначають моніторинг як сукупність прийомів з відстеження, аналізу, оцінки та прогнозування соціально-економічних процесів, інші визначають моніторинг як систему збору даних про складні явища, процеси, які описуються за допомогою певних основних показників з метою оперативної діагностики стану об'єкта дослідження та оцінки його в динаміці.

Інформаційно-аналітичні системи моніторингу економічної безпеки бізнесу, дозволяють проводити аналіз загроз економічній безпеці, а також давати інтегральну оцінку з метою обґрунтування комплексу заходів з нейтралізації даних загроз. В той же час, інформаційна система моніторингу економічної безпеки повинна відповідати міжнародним стандартам і забезпечувати виконання основних і спеціальних вимог.

До основних вимог можна віднести: системність, відкритість і узгодженість. Системність полягає в розумній декомпозиції системи, що надає можливість незалежної розробки та впровадження окремих складових системи, що забезпечує єдність системи при її взаємодії з швидко мінливим зовнішнім середовищем. Вимога відкритості полягає в здатності системи до розширення складу спостережуваних індикаторів економічної безпеки, збільшення кількості джерел інформації і користувачів, можливостей обробки і візуалізації результатів без порушення її внутрішнього функціонування і характеристик експлуатації. Необхідно розумне застосування типових, уніфікованих або стандартизованих проектних рішень і технологій, екзогенних і ендегенних інтерфейсів і протоколів. Всі етапи розробки та модернізації системи повинні бути узгоджені між собою.

До спеціальних вимог можна віднести: повноту та ієрархічність інформації, комплексну безпеку і семантичну єдність.

Вимоги до стандартизації, які пред'являються до системи: забезпечення відповідності форматів під час обміну даними, відповідність методичних та регламентних документів типовим документам державного рівня, забезпечення можливості централізованого оновлення завдань системи при зміні законодавства та методичної бази.

Основними компонентами системи моніторингу економічної безпеки можуть бути:

- база даних про індикатори економічної безпеки, призначена для накопичення і зберігання даних з різних джерел, необхідна для вирішення завдань моніторингу економічної безпеки підприємства;
- підсистема завантаження, збору та обробки первинної інформації в базу даних, яка забезпечує можливість автоматизованого і ручного введення даних з різних джерел і можливість адаптації початкових даних до системи безпеки;
- підсистема аналізу та прогнозування динаміки індикаторів економічної безпеки, яка призначена для аналізу поточної ситуації та побудови сценарних прогнозів економічного розвитку підприємства;
- засоби візуалізації даних і результатів розрахунків в табличному та графічному вигляді;
- програмні модулі адміністрування, що забезпечують виконання операцій ведення бази даних, управління обліковими записами користувачів і розмежування прав доступу до ресурсів системи.

База даних про індикатори економічної безпеки бізнесу у вигляді єдиного переліку показників зазвичай об'єднує інформацію, необхідну для вирішення прикладних завдань моніторингу, аналізу та прогнозування економічної безпеки і характеризує процеси економічного розвитку підприємства за основними її проекціями.

Підсистема завантаження, збору і обробки первинних даних призначена для забезпечення інформаційного наповнення бази даних і введення даних з різних джерел.

При імпорті даних зазвичай передбачені засоби, що забезпечують верифікацію і контроль інформації, яка надходить за рахунок порівняння з умовно-еталонними даними.

Підсистема аналізу та прогнозування динаміки індикаторів економічної безпеки забезпечує контроль і аналітичну оцінку оперативної, ретроспективної і прогнозної інформації про стан індикаторів економічної безпеки підприємства, а також забезпечувати можливість вирішення таких основних завдань:

- оцінку та зіставлення динаміки значень показників економічної безпеки;
- проведення статистичного аналізу часових рядів і побудову модельних залежностей на основі проведеного аналізу з використанням різних математичних методів;
- вибір одного або декількох методів прогнозування економічної безпеки, виходячи з особливостей динаміки часового ряду індикатора;

- формування комплексної оцінки економічної безпеки на основі складання інтегральних індексів економічної безпеки у різних проєкції.

Використання інформаційної системи моніторингу економічної безпеки дозволить підвищити ефективність управління економічною безпекою і зменшити трудовитрати на операції зі збору, обробки, пошуку і поданням даних.

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ І ЗАМОВНИКАМИ

Долінко Т. В.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник – Шматковська Т. О., к.е.н., доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Стратегічне значення для підприємств будь-якої галузі та форми власності має ефективна організація обліку та аналізу розрахунків з покупцями. Результати цього процесу безпосередньо впливають на фінансову стійкість, базу оподаткування підприємства, виконання плану доходів та витрат і, як наслідок, на досягнення пріоритетних цілей його розвитку в умовах ринку та забезпечення конкурентоспроможності і прибутковості господарської діяльності.

В нинішніх умовах господарювання облік розрахунків з покупцями і замовниками містить комплекс невирішених питань і є одним із найбільш складних і суперечливих етапів обліково-аналітичного процесу. Найсуттєвішими з цих питань є:

- організація повного та достовірного обліку розрахунків з покупцями і замовниками підприємства та своєчасне відображення облікових даних у фінансовій звітності;
- аналіз структури та динаміки дебіторської заборгованості підприємства в попередніх періодах;
- оптимізація структури дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги;
- визначення можливості застосування кредитної політики щодо окремих покупців та формування її принципів і умов;
- прискорення процесу погашення дебіторської заборгованості за допомогою сучасних форм її рефінансування;
- здійснення ефективного контролю за формуванням і своєчасним погашенням дебіторської заборгованості підприємства та розрахунок розміру резерву сумнівних боргів.

Дослідження проблем розрахунків у сучасних ринкових умовах виявило, що для поліпшення стану розрахунків з покупцями і замовниками важливим є не лише використання заходів покращення обліку взаєморозрахунків, а й удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємств.